

สารีปุตตตเถร วตฺถุ ฯ

“ปัจจวิสมติ อิมํ ธมฺมเทศนํ สตุถา เขตวเน วิหรนฺโต
สารีปุตตตเถรํ อารพฺภ กเถสิ ฯ

พระเถระเปรียบตนด้วยอุปมา ๙ อย่าง

(หน้า ๖๕-๖๗ เอกสุมิ หิ สมเย - อัจจยํ เทเสสิ)

เอกสุมิ หิ สมเย อายสฺมา สารีปุตฺโต วุตฺถวสฺโส จาริกํ
ปกฺกมิตฺตกาโม ภควนฺตํ อาปุจฺฉิตฺวา วนฺทิตฺวา อตฺตโน ปรีวารเณ
สทฺธิํ นิกฺขมิ ฯ อญฺเณปี พหู ภิกฺขุ เถรํ อนุคฺฉนฺตีสุ ฯ เถโร จ
นามโคตฺตวเสน ปญฺญาเยมาเน ภิกฺขุ นามโคตฺตวเสน กเถตฺวา
นิวตฺเตติ ฯ อญฺเณตโร นามโคตฺตวเสน อปากฺโฏ ภิกฺขุ “อโห วต
มํปี นามโคตฺตวเสน ปคฺคณฺหนฺโต กเถตฺวา นีวตฺเตยฺยาติ ฯ เถโร
มหาภิกฺขุสงฺฆสฺส อนุตฺเร ตํ น สลฺลภฺเขสิ ฯ โสปี “อญฺเณ วิย ภิกฺขุ
มํ น ปคฺคณฺหาตีติ เถเร อาฆาตํ พนฺธิ ฯ เถรสฺสปี สงฺฆาฏิกณฺโณ
ตสฺส ภิกฺขุโน สรีรํ พุสิ ฯ เตนापปี อาฆาตํ พนฺธิเยว ฯ โส “อิทานิ เถโร
วิหารุปฺจารํ อติกฺกนฺโต ภวิสฺสตีติ ญตฺวา สตุถารํ อุปสงฺกมิตฺวา
"อายสฺมา มํ ภนฺเต สารีปุตฺโต ‘ตุมหากํ อคฺคสาวโกมฺหีติ
กณฺณสงฺขลึ ภินฺทนฺโต วิย ปหริตฺวา อกฺขมาเปตฺวา ว จาริกํ
ปกฺกนฺโตติ อาห ฯ สตุถา เถรํ ปกฺโกสาเปสิ ฯ ตสฺมี ขณฺ
มหาโมคฺคฺคฺลฺลานตฺเถโร จ อานนฺตฺเถโร จ จินฺเตตฺถุ “อมุหากํ
เชฏฺฐภฺตฺรา อิมสฺส ภิกฺขุโน อปฺปหฺนฺนฺนํ สตุถา โน น ชานาติ,
สีหนาทํ ปน นทาเปตฺตกาโม ภวิสฺสตีติ, ปรีสํ สนนฺนิปาเตสฺสามาติ ฯ
เต กุญฺจิกฺกตฺถา ปรีเวณฺทวารานิ วิวริตฺวา “อภิกฺขมฺถายสฺมนฺโต,

อภิภขมถยสมนุโต, อิทานิ อายสุมมา สารีปุตโต ภควโต สมมุข
สีหนาทํ นทิสสตีติ มหาภิกขุสงฆํ สนุnipาเตลฺลํ ๑ เถโรปี อากนตุวา
สตถารํ วนุทิตฺวา นิสีทิ ๑ อถ นํ สตถา ตมตถํ ปุจฺฉิ ๑ เถโร
“นายํ ภิกขุ มยา ปหฺนฺโถติ อวตุวา ว อตฺตโน คุณถํ กถนฺโต
“ยสฺส นฺน ภนฺเต กายเ กายคตา สติ อนุปฺภุจिता อสฺส, โส อธิ
อญฺจตรํ สพุรหุมจารี อาสซช อปฺปฏินิสซชช จาริกํ ปกุกเมยฺยาติ
วตุวา “เสยฺยถาปี ภนฺเต ปจฺวิยํ สฺจฺจปี นิกฺขิปนฺติ อสฺจฺจปี
นิกฺขิปนฺตีติอาทินา นเยน อตฺตโน ปจฺวีสมจิตฺตตถฺยจ อาโปเตโฆวาโย-
รโฆทรณจณฺฑาทากุมารกอุสมจฺฉินฺนวิสาณสมจิตฺตตถฺยจ อหิกฺุณปาทีหิ
วีย อตฺตโน กายเณ อญฺญิยนญจ เมทกถาลิกา วีย อตฺตโน
กายสฺส ปรีทรณญจ ปกาเสสิ ๑ อิมาทิ จ ปน นวหิ อุปมาหิ
เถเร อตฺตโน คุณํ กถนฺเต, นวสุปี วาเรสุ อุทกปรียนตํ กตุวา
มหาปจฺวี กมฺปิ ๑ รโฆทรณจณฺฑาทากุมารกเมทกถาลิกอปมานมฺปน
อาทรณกาลเ ปุถุชชนภิกขุ อสฺสูนิ สนฺธาเรตฺถํ นาสกฺขีสุ, จีณาสวานํ
ธมฺมสฺสเวโค อุทปาติ ๑ เถเร อตฺตโน คุณํ กถนฺเตเยว, อพ
ภา- จิกฺขนภิกขุโน สกถสรีเร ทาโห อุปฺปชฺชิ ๑ โส ตาวเทว
ภควโต ปาเทสุ นิปติตฺวา อญฺตพุกฺขานโทลฺลํ ปกาเสตุวา อจฺจยํ
เทเสสิ ๑

จิตของพระสารีบุตรเหมือนแผ่นดิน

(หน้า ๖๗-๖๘ สุตตา เถรี อามนุเตตวา — สารีปุตตตเถรวตฺถ)

สตฺตา เถรี อามนุเตตวา “สารีปุตฺต ขมาหิ อิมสฺส โมฆปุริสสฺส โทสฺ, ยาวสฺส สตฺตธา มุฑฺธา น พลิสฺสตีติ อาห ๑ เถโร อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อณฺชลี ปคฺคยฺห “ขมาหํ ฆนฺเต ตสฺส आयสฺมโต, ขมตฺ จ เม โส आयสฺมา, สเจ มยฺหํ โทโส อตฺถีติ อาห ๑ ภิกฺขุ กถียํสุ “ปฺสฺสเถทานิ อาวุโส เถรสฺส อนฺนํคฺคณฺตํ เหวรูปฺสฺส นาม มุสวาเวเน อพฺภาจิกฺขนกสฺส ภิกฺขุโน อุปฺริ อปฺปมตฺตกมฺปิ โภปี วา โทสฺ วา อกตฺวา สยเมว อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อณฺชลี ปคฺคยฺห ขมาเปตีติ ๑ สตฺตา ตํ กถํ สุตฺวา “ภิกฺขเว ก็ กเถถาติ ปุจฺฉิตฺวา, อิทนฺนาม ฆนฺเตติ วุตฺเต, “น ภิกฺขเว สกฺกา สารีปุตฺตสฺสทิสานํ โภปี วา โทสฺ วา อุปฺปาเทตฺ, มหาปจฺวีสทิสํ ภิกฺขเว อินฺทชิลสฺสทิสํ ปสนฺนอุทฺทกรทสฺสทิสญฺจ สารีปุตฺตสฺส จิตฺตฺนฺติ วตฺวา อนฺุสนฺธิํ ขมฺเฏตฺวา ฐมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

“ปจฺวีสโม โน วิรุชฺฌติ

อินฺทชิลูปโม ตาหิ สุพฺพโต

รหฺโทว อเปตกทฺทโม,

สํสารา น ฆวนฺติ ตาหิโนติ ๑

ตสฺสตุโถ ภิกฺขเว ยถา ปจฺวียํ สุจฺฉินิ คณฺธมาลาทีนปิ นิกฺขิปฺนฺติ อสุจฺฉินิ มุตฺตกรีสาทินีปิ นิกฺขิปฺนฺติ; ตถา นครทฺวาเร นิชาตํ อินฺทชิลํ ทารกาทโย อุมฺมิหนฺติปิ อุทฺทนฺติปิ ๑ อปฺเร ปน ตํ คณฺธมาลาทีหิ สกฺกโรนฺติ, ตตฺถ ปจฺวียา วา อินฺทชิลสฺส วา

เนา อนุโรธ อุปชชติ น วิโรธ; เอเวเมว ยวายัม จีณาส
โว ภิกขุ อัญหิ โลกธมเมหิ อกมปิยภาเวน ตาติ วตฺตानํ
สุนฺทรตาย สุพฺพโต, โส “อิม มํ จตฺตฺหิ ปจฺจเยหิ สกฺกโรนฺตฺติ,
อิม ปน น สกฺกโรนฺตฺตีติ สกฺการณจ อสกฺการณจ กโรนฺเตสุ
เนา อนุรชฺชติ น วิรชฺชติ; อถโข ปจฺวิสโม จ อินฺทจฺจุปโม
เอว จ โหติ ฯ ยถา จ อปคตฺกทฺทโม รหฺโท ปสนฺโนทโก
โหติ; เอวํ อปคตฺกฺกิลเสตาย รากกทฺทมาทฺตีหิ อปคตฺกทฺทโม
วิปฺสนฺโนว โหติ ฯ ตาติโนติ: ตสฺส ปน เอวรูปสฺส สุกฺติ
ทฺคคตฺตีสุ สํสฺรณวเสน สํสฺรา นาม น โหนฺตีติ ฯ

เทสนาวसाने नव भिक्षुसहस्रानि सह प्रवृत्तिमभिताहि अरहतं
पापुणीसुति ५

สาริปุตฺตตฺเถร วตฺถุ ๕

